

Tisztelt Rector úr, Oktatási Igazgató úr, kedves kollégák, hallgatók, ünneplő jelenlevők!

Nagy örömmre szolgált Magdali Csaba a PTE Támogató Szolgálat vezetőjének felkérése egy kis visszaemlékezésre. Sajnos úgy alakult, hogy nem lehetek ma itt Önökkel, Veletek, de pár emléket, gondolatot azért küldök.

Az egyetemi támogató szolgálat létrehozásának ötlete 2004-ben merült fel, amikor a Fogyatékos Egyetemisták és Főiskolások Országos Találkozója második alkalommal került megrendezésre Pécssett Adonyiné dr. Gábori Mária (Zsóka) fogyatékosügyi koordinátor szervezésében. A konferencia egyik visszatérő témája volt, hogy az egyetemeken akkor már jelen levő koordinátorok számára komoly nehézséget okoz a folyamatosan növekvő hallgatói létszám szükségleteinek kielégítése. A szekcióüléseken a részt vevő speciális képzési igényű hallgatók jelzései alapján kiderült az is, hogy tanulással kapcsolatos kielégítetlen igényeik többé-kevésbé megfelelnek a szociális törvényben szabályozott támogató szolgálatok feladatkörének.

Tréfásan elmondhatjuk tehát, hogy tulajdonképpen egy népi kezdeményezésnek váltunk részeseivé. Többször tanácskoztunk a megoldási lehetőségekről Zsókával. Miután kiderült, hogy városunkban az önkormányzat és civil szervezetek által működtetett támogató szolgálatok kapacitás hiányában sajnos nem tudják vállalni ezt a többletfeladatot, arra jutottunk, hogy a hallgatók ötlete úgy valósítható meg, ha maga az egyetem vállalja fel ezt.

Zsóka megkereste a Rectori Hivatal akkori vezetőjét, Nagy Ferencnét, aki nem csak támogatásáról biztosított, de nagyon sokat tett azért, hogy az egyetem vezetőit meggyőzzük a szolgáltatás szükségességéről. Ez, hála neki, sikerült is. Ezt követően megkezdtük az engedélyezési folyamatot: szakmai program megírása, szükséges dokumentációk elkészítése, összegyűjtése, és még sok minden más.

Munkánkat megnehezítette, hogy Magyarországon nem volt még példa arra, hogy egy felsőoktatási intézmény adjon be szociális szolgáltatás működési engedélye iránti kérelmet a hatóságnál. Problémát okozott például, hogy tervezett szolgálatunk tevékenysége kissé eltért a hagyományos, már működő támogató szolgálatokétól.

Míg ők elsősorban a fogyatékos emberek lakókörnyezetében történő segítségnyújtást tekintik elsődleges feladatuknak, addig mi elsősorban a fogyatékos hallgatók második otthonában, itt az egyetemen kívántunk segíteni.

Míg ők elsősorban közszolgáltatókhoz, hivatalokba, orvoshoz, néhány szolgálat iskolába szállítja a fogyatékos hallgatókat, addig mi főként az egyetemre.

Míg náluk a fenntartó az önkormányzat vagy egy civil szervezet, addig nálunk egy felsőoktatási intézmény, a Pécsi Tudományegyetem.

Persze mi is nyújtottunk segítséget a diákok otthonában is, szállítottuk őket orvoshoz, közszolgáltatókhoz, ahogy a hagyományos támogató szolgálatok teszik, de a hangsúlyt a tanulmányok segítésére helyeztük.

Fontos tudni: mindez nem azt jelenti, hogy jobbak vagy rosszabbak lettünk volna, mint a hagyományos, már működő támogató szolgálatok. Inkább úgy fogalmaznék, hogy egy olyan, nagyobb lyukra bukkantunk a szociális hálón, ami akkor számunkra, a PTE polgárai számára sürgős megoldást kívánt, be kellett foltoznunk.

Nemcsak nekünk, hanem az engedélyező hatóság munkatársainak is komoly kihívás, úttörő tevékenység volt a sok különbség miatti, a jog eddig még be nem járt labirintusában történő útkeresés.

Az ebből fakadó nehézségek során felmerült bennünk az is, hogy a szolgáltatást más módon, valamilyen segítő csoporttal lássuk el. Végül mégis a nehezebb út mellett döntöttünk azzal a céllal, hogy a támogató szolgálatok folyamatos hatósági ellenőrzése szándékaink szerint sok év múlva is garanciát nyújt a magas színvonalú szakmaiságra.

Végül, hála sok jószándékú tisztviselő és szakember rugalmasságának és együttműködésének – különös tekintettel Dr. Maulné Dr. Tóth Csilla főosztályvezető asszonyra és kollégáira – 2015. augusztus 23. napjával a Pécsi Tudományegyetem Támogató Szolgálat megkapta hivatalos működési engedélyét.

Már az engedélyeztetési folyamat közben elkezdtem keresni olyan leendő kollégákat, szociális szakembereket, akik alkalmasak arra, hogy a fogyatékos embereknek segíthetnek, ugyanakkor megfelelnek egy felsőoktatási intézmény, Magyarország Első Egyeteme kívánalmainak is.

Az azóta eltelt idő bebizonyította, hogy olyan embereket sikerült találni akkor Montag Brigi, Gergely Niki és Pónya Kálmán személyében, akikre lehet számítani, akik mind

szakmaiságukkal, mind hozzáállásukkal, emberségükkel magas színvonalon tudják szolgálni a segítségre szoruló hallgatók ügyét.

Szerencsére e kiválasztási folyamat továbbra is ugyanezen a szinten maradt: a később érkező munkatársak, Molnár Gyöngyi, Belán Dávid és Magdali Csaba is ezt bizonyítják.

Sok közös élményről: integrált filmklubokról, kirándulásokról, zenélésekről, mindenféle kalandokról írhatnék még, de ezeket meghagyom azoknak a hallgatóknak, akik a nap folyamán beszélnek majd erről, és a szünetekre a résztvevőknek.

Még pár gondolatot engedjenek/engedjete meg arról, hogy mi is volt a célunk, miért kezdtünk el dolgozni azon, hogy létrehozzuk a Pécsi Tudományegyetem Támogató Szolgálatát.

A célunk az volt, hogy a Pécsi Tudományegyetem elősegítse a fogyatékos emberek társadalmi integrációját és eközben egyre több fogyatékossgal élő hallgatót vonzzunk az egyetemünkre, amely ma már büszkén hirdeti az „Érzékeny Egyetem” jelszavát.

Ez azt jelenti, hogy azok a fiatalok, aki eddig akadályoztatottságuk miatt kénytelenek voltak lemondani a felsőoktatási tanulmányok lehetőségéről, vagy akik részleges akadályoztatottságuk miatt csak levelező formában tudtak élni ezzel, a jövőben minél nagyobb mértékben részt vehessenek egyetemünk életében.

Mindez nem csak a tanulmányokban történő segítségnyújtást jelentette, hanem minden olyan aktivitást, ami egy teljes jogú egyetemi polgár életéhez hozzátartozik: pl. kulturális programokhoz, szórakozási lehetőségekhez történő hozzáférés biztosítását. Úgy tudom, hogy Hári József – Hájónak – és az egyetem Sportirodájának köszönhetően azóta ezek kibővültek parasport lehetőségekkel is.

Nagyon fontosnak tartottuk, hogy az egészséges és a fogyatékos hallgatók ismerjék meg egymást, a napi szintű találkozások eredményeként oldódjanak azok az esetleges előítéletek, amik az ismeretlentől való félelemből fakadnak.

E megismerésnek kettős célja van:

- az egészséges hallgatók lássák, hogy nem valamiféle idegen lények, hanem ugyanolyan emberek a fogyatékos diákok is mint ők, ugyanolyan hibákkal, erényekkel, érzelmekkel. Ugyanúgy bal lábbal kelnek fel, vagy éppen nagyon vidám napjuk van. Ugyanakkor, tapasztalhassák meg azt is, hogy milyen jó érzés segíteni.

Közben persze azt is megtanulják, hogy bátran kommunikáljanak fogyatékos társaikkal. Előbb kérdezzenek: mit segítek? Hogyan segítek? (Nehogy úgy járjanak, mint az a jó szándékú fiatal, aki átkísérte a zebra szélén álldogáló vak embert a másik oldalra, miközben nem is akart átmenni.)

- E megismerési folyamat másik célja a fogyatékos hallgatókra vonatkozott: először napi szinten tapasztalják meg azt a folyamatot, hogy diáktársaik (néha tanáraik is) eleinte máshogy, talán az ismeretlentől való félelemmel néznek rájuk. Idővel pedig majd lássák meg, hogy hogyan dőlnek le sorban ezek a gátak, és alakulnak ki emberi kapcsolatok, barátságok, szerelmek.

A Támogató Szolgálat létrehozása óta a fogyatékos hallgatóink létszáma 15-20 főről több százra nőtt. Hiszek benne, hogy ez a csapat munkáját is dicséri. De nem csak a szűk csapatunkét, hiszen bátran kijelenthetjük, hogy a Pécsi Tudományegyetem napjainkban is valóban Érzékeny Egyetem: nagyon sokat köszönhetünk a PTE mindenkori vezetésének. Minden eddigi rektor segítette munkánkat.

Mindezt nem csak erkölcsi támogatás formájában tették: Lénárd László rektor úr a Támogató Szolgálat megalakításában, Gábiel Róbert rektor úr az új, akadálymentes hely felépítésében, Bódis József rektor úr pedig egy speciálisan átalakított mikrobusz beszerzésében nyújtott komoly anyagi segítséget.

Az évek során folyamatos és gyümölcsöző együttműködés volt a Szolgálat és az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat között: az EHÖK és a Kari HÖK-ök vezetői mindig rugalmasan, a hallgatók érdekeit szem előtt tartva dolgoztak velünk.

Köszönettel tartozunk Lengvárszky Attila oktatási igazgató úrnak is, aki a támogató szolgálatot bevonta a PTE szolgáltatásainak nagy rendszerébe: segítségével bekerültünk az egyetem vérkeringésébe, még több helyen tudtuk megmutatni magunkat, és hozzánk is még több információ jutott el.

Amikor belevágtunk ebbe a feladatba, engem egy vízió vezérelt: elképzeltem, amikor egy nálunk végzett kerekesszékes fiatal elhelyezkedik, és a szomszéd asztalnál, szomszéd irodában ülő emberek furcsa nézését, magatartását egészen máshogy, sokkal rugalmasabban

tudja kezelni annál, mintha csak levelezőként tanult volna, vagy egy szegregált speciális iskolában végzett volna.

Ugyanez igaz fordítva is: ha egy nálunk végzett egészséges fiatal munkahelyén egy vak ember kerül a környezetébe, remélhetőleg ő lesz az, aki megszólítja, kapcsolatot alakít ki vele, sőt a munkatársait is erre motiválja.

Ha ez minden egyetemen megvalósul – és ez egyetemenként más és más módozatokkal, de folyamatban van a fogyatékosügyi koordinátoroknak és segítőiknek köszönhetően –, akkor 15-20 év múlva egészen más lesz a fogyatékos és nem fogyatékos emberek kapcsolata.

Most is hiszek abban, hogy ahogy a Támogató Szolgálat és a más egyetemeken működő hasonló projektek hosszútávon tovább működnek, úgy lesz egyre teljesebb a fogyatékos emberek integrációja.

Kedves fogyatékos hallgatók!

Nagyon nagy dolog, hogy egyetemre jártok, hogy most itt vagytok. Ez titeket, a kitanulástokat, a tehetségeket minősíti. Nem itt van azonban a küzdelmek vége, kívánom Nektek, hogy egész életetekben soha ne adjátok fel! Ha valami nem sikerül elsőre, próbáljátok újra, és újra! Bear Grylls a világhírű túlélő-műsorvezető, Brit Főcserkész, volt SAS-kommandós mondta: „Az élet arról szól, hogy újra meg újra felkelj, leporold magad, levond a tanulságokat és továbblépj.”

Kedves Kollégák!

Nagy örömmel látom, hogy távozásom óta, az elmúlt másfél évben a Támogató Szolgálat nem csak megtartotta a szolgáltatások minőségét, hanem tovább is tudta fejleszteni, bővíteni azokat. Sok sikert kívánok további munkátokhoz, még sokszor tíz év eredményekben gazdag évet kívánok nektek!

Jó munkát, gyümölcsöző együttlétet kívánok a 10 éves jubileumi „Értetek-Veleték” konferencia résztvevőinek!